WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLAS 4-8 SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Rok szkolny 2026/27

Przy różnicowaniu ocen nauczyciel bierze pod uwagę nie tylko poprawność odpowiedzi, lecz także stopień samodzielności ucznia.

Ocena 2 – dopuszczająca: uczeń wykonuje zadania proste, często korzystając z instrukcji, wzoru, podpowiedzi lub bezpośredniej pomocy nauczyciela.

Ocena 3 – dostateczna: uczeń wykonuje typowe zadania samodzielnie, jeśli dotyczą poznanych i ćwiczonych wcześniej treści.

Ocena 4 – dobra: uczeń samodzielnie i poprawnie wykorzystuje poznaną wiedzę, potrafi ją zastosować w typowych sytuacjach oraz uzasadnić swoje rozwiązania.

Ocena 5 – bardzo dobra: uczeń sprawnie wykorzystuje wiedzę w różnych sytuacjach, analizuje, porównuje, wnioskuje, uzasadnia i dokonuje samodzielnej korekty własnej pracy.

Ocena 6 – celująca: uczeń wykorzystuje wiedzę twórczo, także w sytuacjach nowych I nietypowych; samodzielnie poszukuje rozwiązań, proponuje własne pomysły, łączy wiadomości z różnych obszarów i potrafi wykorzystać je w praktyce.

Zasada narastania wymagań: uczeń otrzymujący ocenę wyższą powinien spełniać również wymagania określone dla ocen niższych. Uczeń klasy starszej powinien spełniać wymagania klas młodszych. Przy ocenianiu uwzględnia się stopień samodzielności, poprawność, rozumienie, umiejętność zastosowania wiedzy oraz indywidualne możliwości i dostosowanie wymagań.
Wymagania dla oceny celującej odnoszą się do twórczego i ponadprzeciętnego wykorzystania wiedzy w obrębie podstawy programowej.

KLASA 4

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
1. KOMUNIKACJA	Z pomocą nauczyciela wykonuje proste polecenia i odpowiada na proste pytania; słucha krótkiej wypowiedzi i reaguje na nią; tworzy krótką wypowiedź ustną lub pisemną zgodną z podstawową intencją; potrafi przedstawić się, zadać pytanie, poprosić, podziękować,	Samodzielnie uczestniczy w prostych rozmowach; słucha rozmówcy i odpowiada na jego wypowiedź; formułuje wypowiedzi zgodne z zamierzonym celem; stosuje różne rodzaje zdań zależnie od intencji; dostosowuje sposób wypowiedzi do sytuacji oficjalnej i nieoficjalnej; wyraża	Sprawnie uczestniczy w rozmowie i nawiązuje do wypowiedzi innych; świadomie dobiera słownictwo i wypowiedź do odbiorcy oraz sytuacji; jasno przedstawia swoje stanowisko i je uzasadnia; poprawnie komunikuje potrzeby i emocje; odróżnia opis własnych emocji od	Aktywnie i świadomie uczestniczy w rozmowie; potrafi podtrzymać rozmowę i właściwie na nią reagować; precyzyjnie dobiera środki językowe do celu, odbiorcy i sytuacji; jasno komunikuje potrzeby, emocje i stanowisko; argumentuje własne zdanie; zachowuje	Prowadzi rozmowę w sposób dojrzały, empatyczny i odpowiedzialny; elastycznie dostosowuje wypowiedź do zmieniającej się sytuacji; precyzyjnie dobiera formę, styl i środki językowe; buduje przekonujące wypowiedzi i trafnie argumentuje;

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
	przeprosić, odmówić lub przekazać prostą informację; rozpoznaje sytuację oficjalną i nieoficjalną; nazywa podstawowe emocje i podejmuje próbę powiedzenia o własnych potrzebach; rozpoznaje nadawcę i odbiorcę; z pomocą odróżnia fakt od opinii.	opinię i potrafi ją krótko uzasadnić; mówi o swoich emocjach i doświadczeniach; stosuje formy grzecznościowe; rozpoznaje intencję nadawcy, nadawcę i odbiorcę; odróżnia informację od opinii; rozpoznaje	oceniania drugiej osoby; stosuje zasady kultury języka; kontroluje ton głosu, mimikę i gesty; rozpoznaje wpływ gestów niewerbalnych na znaczenie wypowiedzi; wskazuje nadawcę, odbiorcę, intencję i sytuację komunikacyjną; poprawnie rozróżnia fakty i opinie.	kulturę wypowiedzi podczas dyskusji; empatycznie reaguje na emocje rozmówcy; świadomie wykorzystuje głos, mimikę, gest i postawę; rozpoznaje także intencje wyrażone nie wprost; analizuje wpływ sytuacji komunikacyjnej na wypowiedź; potrafi ocenić skuteczność własnego komunikatu.	świadomie łączy komunikację werbalną i niewerbalną; potrafi przedstawiać własne potrzeby i stanowisko z poszanowaniem granic innych osób; dostrzega konsekwencje niewłaściwego doboru słów, tonu lub gestów; potrafi ocenić skuteczność komunikacji i modyfikować własne zachowanie; wykorzystuje kompetencje komunikacyjne w pracy zespołowej, projektowej i twórczej.
2. ODBIÓR LITERATURY I TEKSTÓW KULTURY	Z pomocą wskazuje bohaterów, miejsce i najważniejsze wydarzenia; odróżnia autora od bohatera i narratora. Czyta przygotowany tekst głośno z niewielką pomocą nauczyciela. Rozpoznaje reklamę, produkt, usługę i hasło reklamowe; rozumie, że reklama ma wpływać na odbiorcę. Przytacza podstawową treść omawianych baśni i legend; rozpoznaje krótkie utwory narracyjne i	Rozpoznaje fikcję i rzeczywistość oraz elementy realistyczne i fantastyczne; rozpoznaje baśń, legendę, opowiadanie i komiks; posługuje się pojęciami : bohater, narrator, świat przedstawiony; rozpoznaje dialog, wers, strofę, rym i refren; przy wsparciu wskazuje epitet, porównanie, metaforę i wyraz dźwiękonaśladowczy; odczytuje informacje wyrażone wprost;	Rozpoznaje podstawowe oznaki niewiarygodności źródła; analizuje reklamę, plakat, mem i reklamę społeczną; odróżnia znaczenie dosłowne od przenośnego; wyszukuje informacje wyrażone wprost i proste informacje pośrednie; odczytuje treści z komiksu, fotografii, plakatu i prostego przekazu cyfrowego; rozpoznaje podstawowe środki stylistyczne i określa	. . Samodzielnie interpretuje poznane teksty na poziomie odpowiednim dla klasy IV; określa temat, główną myśl i intencję nadawcy; wyjaśnia rolę narratora i dialogu; omawia świat przedstawiony oraz zależności między wydarzeniami; porównuje bohaterów i uzasadnia ich ocenę; odnosi ich postępowanie do wartości; wyjaśnia znaczenia przenośne i	Samodzielnie i wnikliwie odczytuje teksty; formułuje i uzasadnia własną interpretację; dostrzega sensy dosłowne i przenośne; analizuje sposób kreowania bohaterów, świata przedstawionego i narracji; wyjaśnia funkcję dialogu; interpretuje informacje pośrednie; analizuje wpływ epitetu, porównania, metafory i wyrazu

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
	liryczne; wie, że „Mazurek Dąbrowskiego” jest hymnem Polski; rozpoznaje film, teatr, malarstwo, rzeźbę, muzykę i komiks jako dziedziny sztuki.	krótko wypowiada się o swoich wrażeniach; potrafi ocenić zachowanie bohatera w prostym przykładzie; czyta przygotowany tekst głośno. odróżnia fakty od opinii i potrafi wskazać opinię w tekście. Dostrzega, że źródła mogą mieć różną wiarygodność; rozpoznaje reklamę, reklamę społeczną, plakat i mem jako przekazy wpływające na odbiorcę. Systematycznie czyta poznawane teksty (omawiane lektury).	ich znaczenie; czyta ze zrozumieniem i uwzględnia podstawową interpunkcję. Interpretuje poznane utwory narracyjne i liryczne.	tworzone przez nie obrazy; wyszukuje informacje wyrażone wprost i pośrednio; analizuje komiks, fotografię, plakat i przekaz cyfrowy; rozpoznaje środki stylistyczne i określa ich podstawowe funkcje; wyjaśnia znaczenie wersu, strofy, rymu i refrenu; czyta płynnie, stosując pauzę i właściwą intonację; rozpoznaje cechy poznanych gatunków. Bezbłędnie rozróżnia fakt i opinię; analizuje język reklamy, plakatu, memu i reklamy społecznej; wyjaśnia funkcję obrazu, hasła i emocji; rozumie wpływ perswazji na odbiorcę.	dźwiękonaśladowczego na wyobraźnię i emocje odbiorcy; świadomie wykorzystuje pauzę, tempo, intonację i barwę głosu podczas czytania; porównuje sposoby przedstawienia treści w literaturze, teatrze, filmie, obrazie, muzyce i komiksie; swobodnie posługuje się poznanymi terminami. Samodzielnie tworzy komunikaty informacyjne lub perswazyjne. Porównuje różne sposoby przedstawienia tego samego tematu w literaturze, teatrze, filmie, malarstwie, muzyce i komiksie.
3. ŚWIADOMOŚĆ JĘZYKA	Rozpoznaje rzeczownik, czasownik, przymiotnik i przysłówek w prostych przykładach; z pomocą rozpoznaje spójnik; odróżnia wyrazy odmienne od nieodmiennych; określa podstawowe kategorie rzeczownika, przymiotnika i	Poprawnie rozpoznaje poznane części mowy i stosuje ich podstawowe formy; określa osobę, liczbę, rodzaj i czas czasownika; określa przypadek, liczbę i rodzaj rzeczownika oraz przymiotnika; rozróżnia formy męskoosobowe i niemęskoosobowe;	Sprawnie posługuje się wiedzą gramatyczną; poprawnie stosuje formy poznanych części mowy; wyjaśnia zależności między wyrazami w wypowiedzeniu; buduje różnorodne zdania pojedyncze i proste zdania złożone; świadomie dobiera typ wypowiedzenia do	Sprawnie i świadomie wykorzystuje wiedzę o języku podczas tworzenia i odbioru wypowiedzi; poprawnie stosuje formy gramatyczne; różnicuje składnię i słownictwo zależnie od celu; wyjaśnia funkcje poznanych części mowy i części zdania; sprawnie	Twórczo wykorzystuje wiedzę językową do osiągania zamierzonych efektów; potrafi pokazać, jak zmiana formy wyrazu lub konstrukcji zdania wpływa na znaczenie; świadomie różnicuje słownictwo ; proponuje różne poprawne sposoby

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
	czasownika; rozpoznaje podmiot i orzeczenie w prostym zdaniu; odróżnia zdanie od równoważnika i zdanie pojedyncze od złożonego; zna alfabet; posługuje się prostymi wyrazami bliskoznacznymi i przeciwstawnymi; rozpoznaje znaczenie dosłowne i przenośne; dzieli wyrazy na sylaby; stosuje wielką literę i podstawowe znaki kończące zdanie; zna podstawowe zasady pisowni ó/u, rz/ż, ch/h; z pomocą poprawia wskazane błędy.	rozpoznaje funkcję przymiotnika i przysłówka; buduje poprawne zdania pojedyncze i proste złożone; rozpoznaje podmiot i orzeczenie; rozróżnia typy wypowiedzeń; korzysta z alfabetu i słownika ortograficznego; stosuje synonimy, antonimy, poznane frazeologizmy i przysłowia; wyjaśnia znaczenie wyrazów z kontekstu; stosuje poznane reguły ortograficzne i podstawową interpunkcję.	intencji; poprawnie rozpoznaje podmiot i orzeczenie; stosuje poznane znaki interpunkcyjne; korzysta ze słowników; świadomie wzbogaca wypowiedź synonimami, antonimami, frazeologizmami i przysłowiami; rozpoznaje wieloznaczność i znaczenia przenośne; stosuje reguły ortograficzne; potrafi uzasadnić część zapisów; samodzielnie odnajduje i poprawia własne błędy.	korzysta ze słowników; funkcjonalnie wykorzystuje synonimy, antonimy, frazeologizmy i przysłowia; potrafi uzasadnić pisownię, odwołując się do poznanej reguły, wymiany głosek lub formy wyrazu; skutecznie redaguje i koryguje własny tekst. dosłowne; poprawnie stosuje poznane zasady ortograficzne i interpunkcyjne.	wyrażenia tej samej myśli; samodzielnie rozwiązuje problemy językowe, korzystając ze słowników i innych źródeł; niemal bezbłędnie stosuje poznane zasady ortograficzne i interpunkcyjne oraz potrafi je uzasadnić; przeprowadza wieloetapową redakcję tekstu.
4. TWORZENIE WYPOWIEDZI	Z pomocą uzupełnia prostą notatkę, tabelę lub schemat; odpowiada na pytania dotyczące tekstu; porządkuje elementy prostego planu; według wzoru tworzy zaproszenie, przepis, wiadomość lub zasady zabawy; zna podstawowy układ listu i wiadomości elektronicznej; opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniu lub tekście; opisuje	Samodzielnie tworzy prostą notatkę, tabelę, schemat i plan; wybiera najważniejsze informacje z tekstu; formułuje pytania; tworzy zaproszenie, przepis, instrukcję lub wiadomość zgodnie z poznanym wzorem; pisze list i wiadomość elektroniczną; opowiada wydarzenia chronologicznie; opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę,	Tworzy samodzielne, spójne i logiczne wypowiedzi; dobiera formę do celu i odbiorcy; sporządza poprawny plan i funkcjonalną notatkę; tworzy wypowiedzi użytkowe zgodne z ich przeznaczeniem; opowiada wydarzenia w logicznej kolejności; wykorzystuje określenia czasu i następstwa wydarzeń; formułuje opinię i uzasadnia ją	Tworzy przemyślane, rozbudowane i poprawne wypowiedzi; samodzielnie wybiera najbardziej funkcjonalną formę notatki; formułuje pytania pogłębiające rozumienie tekstu; buduje logiczne plany; dostosowuje wypowiedź do odbiorcy i sytuacji; tworzy uporządkowane relacje, opisy i	Tworzy oryginalne, wieloaspektowe i funkcjonalne teksty; buduje pogłębione uzasadnienia oraz przewiduje możliwe odmienne stanowiska; tworzy pomysłowe opisy i opowiadania, świadomie kształtując akcję, nastrój, przestrzeń i bohaterów; świadomie wykorzystuje środki językowe i układ graficzny; samodzielnie redaguje

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
	prosty przedmiot, miejsce, postać lub zwierzę; wyraża opinię i podejmuje próbę jej uzasadnienia; tworzy krótkie opowiadanie odtwórcze; z pomocą dzieli tekst na akapity	ilustrację lub plakat; formułuje opinię i uzasadnia ją argumentem lub przykładem; charakteryzuje bohatera na podstawie jego zachowania; tworzy opowiadanie z dialogiem; zachowuje podstawowy układ wstęp–rozwinięcie–zakończenie; stosuje akapity; dba o zrozumiałość wypowiedzi	argumentem oraz przykładem; tworzy uporządkowane opisy; stosuje trafne słownictwo; wnioskuje o cechach bohatera na podstawie jego zachowania; pisze opowiadanie z poprawnym dialogiem; tworzy prosty wiersz lub komiks; zachowuje kompozycję i akapitowanie; dokonuje częściowej autokorekty.	charakterystyki; uzasadnia stanowisko kilkoma argumentami lub przykładami; buduje spójne opowiadania z dialogiem, opisem i elementami dynamizującymi akcję; świadomie dzieli tekst na akapity; dba o spójność stylistyczną; samodzielnie poprawia błędy językowe, ortograficzne, interpunkcyjne i kompozycyjne.	i udoskonala własne teksty.

KLASA 5

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
1. KOMUNIKACJA	Skupia uwagę na krótkiej wypowiedzi; rozumie jej ogólny sens i polecenia; wskazuje informacje podane wprost; rozpoznaje podstawowe intencje nadawcy; reaguje słownie i niewerbalnie. Nawiązuje kontakt, przestrzega zasad grzeczności; odróżnia sytuację oficjalną od nieoficjalnej; formułuje proste pytania, odpowiedzi,	Słucha ze zrozumieniem; wybiera najważniejsze informacje; rozpoznaje nastrój; własnymi słowami przedstawia sens wysłuchanej wypowiedzi i formułuje pytania. Dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji; formułuje pytania otwarte; odpowiada pełnymi zdaniami; wypowiada się logicznie i w	Odróżnia informacje ważne od mniej ważnych; samodzielnie tworzy notatkę, plan lub schemat; rozpoznaje intencję nadawcy i sens przenośny utworu. Przedstawia własne zdanie, uzasadnia je; wypowiada się jako świadek lub uczestnik wydarzeń; aktywnie uczestniczy w rozmowie o lekturze i filmie; stosuje	Formułuje wyczerpujące, poprawne i stylistycznie dojrzałe wypowiedzi; stosuje bogate słownictwo, frazeologizmy i właściwą intonację; świadomie wykorzystuje pauzę, tempo, barwę głosu, mimikę i gest. Tworzy przemyślane, szczegółowe opisy; swobodnie opowiada i streszcza; interpretuje recytowany tekst,	Formułuje wyczerpujące, poprawne i stylistycznie dojrzałe wypowiedzi; stosuje bogate słownictwo, frazeologizmy i właściwą intonację; świadomie wykorzystuje pauzę, tempo, barwę głosu, mimikę i gest. Twórczo interpretuje teksty i dzieła plastyczne; świadomie dobiera środki językowe i

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
	prośby, odmowy, wyjaśnienia i zaproszenia. W kilku zdaniach opisuje obraz, ilustrację, plakat, miejsce, postać lub przedmiot; opowiada o wydarzeniach; recytuje tekst z pamięci.	uporządkowany sposób. Dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji; formułuje pytania otwarte; odpowiada pełnymi zdaniami; wypowiada się logicznie i w uporządkowany sposób. Opowiada chronologicznie, streszcza i relacjonuje wydarzenia; tworzy uporządkowany opis; recytuje z oddaniem ogólnego nastroju.	poprawne formy gramatyczne. Tworzy logiczne i bogatsze opisy; stosuje słownictwo dotyczące wyglądu, charakteru, ocen, emocji i uczuć; recytuje z wykorzystaniem pauz i barwy głosu.	stosując akcenty logiczne, pauzy i odpowiednie tempo.	pozawerbalne do celu wypowiedzi.
2. ODBIÓR LITERATURY I TEKSTÓW KULTURY	Rozpoznaje nadawcę i odbiorcę; wskazuje informacje wyrażone wprost; rozumie ogólny sens tekstu; czyta w miarę płynnie i poprawnie. Z pomocą rozpoznaje apostrofę, powtórzenie, zdrobnienie, uosobienie, ożywienie, obraz poetycki i wyraz dźwiękonaśladowczy. Zna pojęcia: autor, adresat, bohater wiersza, wers, zwrotka, rym, refren, rytm; odróżnia wiersz od prozy. Wskazuje podstawowe cechy bohatera i z pomocą ocenia jego postępowanie w	Określa temat i główną myśl tekstu; przytacza informacje; oddziela fakty od opinii; czyta płynnie, poprawnie artykułuje i intonuje; rozpoznaje znaczenie przenośne wyrazów. Nazywa poznane środki stylistyczne i dostrzega ich podstawową funkcję; rozpoznaje podmiot liryczny. Rozpoznaje podmiot liryczny, wers, zwrotkę, rym i refren; dostrzega obrazowanie poetyckie. Charakteryzuje bohatera i uzasadnia ocenę jego postawy; dostrzega wartości, np.	Wyszukuje informacje wyrażone pośrednio; oddziela informacje ważne od drugorzędnych i fakty od opinii; formułuje wnioski; interpretuje tekst głosowo; rozumie funkcję poszczególnych części wypowiedzi. Samodzielnie odnajduje środki stylistyczne i objaśnia ich znaczenie oraz funkcję w utworze. Rozpoznaje autora, adresata i bohatera wiersza; rozumie rolę podmiotu lirycznego; wskazuje obrazy poetyckie i ich funkcję.	Szczegółowo analizuje temat i główną myśl tekstu na poziomie dosłownym i przenośnym; selekcjonuje informacje, wykorzystuje je w innych wypowiedziach; interpretuje tekst głosowo, uwzględniając emocje, intonację i interpunkcję. Szczegółowo analizuje środki stylistyczne, obrazy poetyckie i ich funkcje; wyjaśnia znaczenia przenośne. Nie utożsamia autora, podmiotu lirycznego, adresata i bohatera;	Odnosi postawy bohaterów do szerszych problemów i rzeczywistości; samodzielnie formułuje wnioski i interpretuje ich znaczenie.

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
	odniesieniu do prostych wartości.	przyjaźń, miłość, wrogość, nienawiść.	Charakteryzuje bohaterów na podstawie ich zachowań i decyzji; uzasadnia ocenę ich postaw.	szczegółowo interpretuje obrazy poetyckie oraz funkcję rytmu, rymu, wersu i zwrotki. Pogłębienie analizuje i ocenia bohaterów, porównuje ich postawy i konfrontuje je z własnymi doświadczeniami oraz innymi utworami.	
3. ŚWIADOMOŚĆ JĘZYKA	Stosuje wielką literę i podstawowe znaki interpunkcyjne; zna podstawowe zasady pisowni ó–u, rz–ż, ch–h oraz „nie”; próbuje stosować je w praktyce. Rozpoznaje zdrobnienia; dobiera proste wyrazy bliskoznaczne; tworzy podstawowe związki wyrazowe. Rozpoznaje zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdania złożone i równoważniki; wskazuje podmiot i orzeczenie; rozpoznaje podstawowe typy wypowiedzeń i określenia. Odmienia według wzoru rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik i zaimek; rozpoznaje	Najczęściej poprawnie stosuje poznane zasady ortograficzne i interpunkcyjne; zna najważniejsze wyjątki; poprawnie zapisuje nazwy własne. Wykorzystuje zdrobnienia, synonimy i antonimy; tworzy poprawne związki wyrazowe. Rozpoznaje i tworzy poznane typy zdań; wskazuje związki wyrazowe i określenia; tworzy wykres zdania pojedynczego. Rozpoznaje i odmienia poznane części mowy; określa ich formę gramatyczną; rozpoznaje typy liczebników i funkcje zaimków; zna formy nieosobowe czasownika. Samodzielnie dzieli	Stosuje poznane zasady ortografii i interpunkcji także w mniej typowych sytuacjach; dostrzega i poprawia błędy. Wzbogaca wypowiedzi synonimami, antonimami, zdrobnieniami i frazeologizmami. Sprawnie rozpoznaje i tworzy zdania pojedyncze i złożone oraz równoważniki; rozbudowuje zdania o przydawki, dopełnienia i okoliczniki; poprawnie tworzy wykres. Poprawnie odmienia rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, liczebniki i zaimki; stosuje różne czasy i tryby; poprawnie	Pisze poprawnie ortograficznie i interpunkcyjnie; zna i stosuje wyjątki; samodzielnie dokonuje autokorekty tekstu. Świadomie dobiera słownictwo do formy, celu i odbiorcy; sprawnie wykorzystuje synonimy, antonimy, zdrobnienia i związki frazeologiczne. Swobodnie stosuje różnorodne konstrukcje składniowe; buduje ciekawe i spójne zdania; świadomie dobiera ich typ do sytuacji komunikacyjnej; dba o poprawność składniową i interpunkcję. Bezbłędnie określa formy gramatyczne; poprawnie stosuje	Wykazuje szczególną dbałość o bezbłędność zapisu; świadomie wykorzystuje wiedzę ortograficzną i interpunkcyjną w twórczym pisaniu. Twórczo i świadomie wykorzystuje wiedzę leksykalną, wzbogacając i indywidualizując własne wypowiedzi. Twórczo wykorzystuje wiedzę składniową, świadomie kształtując konstrukcję własnych wypowiedzi i wykorzystując różnorodne środki składniowe. Świadomie i twórczo wykorzystuje wiedzę fleksyjną w tworzeniu, analizowaniu i doskonaleniu własnych wypowiedzi. Twórczo i świadomie

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
	czasy i tryby czasownika; odróżnia części mowy odmienne i nieodmienne. Zna alfabet; odróżnia głoskę od litery; dzieli wyrazy na głoski, litery i sylaby; z pomocą rozpoznaje podstawowe rodzaje głosek; zna podstawowe zasady akcentowania.	wyrazy na głoski, litery i sylaby; rozpoznaje głoski twarde, miękkie, dźwięczne, bezdźwięczne, ustne i nosowe; stosuje podstawowe zasady akcentowania.	używa zaimków, przyimków, partykuł i wykrzykników. Wykorzystuje wiedzę o różnicach między wymową a pisownią; poprawnie rozpoznaje rodzaje głosek i stosuje zasady akcentowania.	wszystkie poznane części mowy; wykorzystuje wiedzę o obocznościach w odmianie do poprawnego zapisu; świadomie dobiera krótsze i dłuższe formy zaimków. Biegle wykorzystuje wiedzę fonetyczną w poprawnym zapisie wyrazów; poprawnie rozpoznaje wszystkie poznane rodzaje głosek i stosuje także nietypowe zasady akcentowania.	wykorzystuje wiedzę fonetyczną w analizie języka i doskonaleniu własnych wypowiedzi
4. TWORZENIE WYPOWIEDZI	Z pomocą tworzy list oficjalny, wywiad, plan ramowy i szczegółowy, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis, notatkę i streszczenie. Pisze krótkie opowiadanie odtwórcze lub twórcze; zachowuje podstawową kolejność wydarzeń. Tworzy kilkuzdaniowy opis obrazu, rzeźby lub plakatu; formułuje proste własne zdanie. Stara się stosować akapity i zachować czytelność; przepisuje cytat w cudzysłowie.	Tworzy prostą notatkę. Samodzielnie tworzy większość poznanych form, zachowując ich podstawowe elementy i układ. Tworzy spójne opowiadanie, zachowuje chronologię; wprowadza podstawowe elementy opisu; tworzy krótkie streszczenie. Tworzy uporządkowany opis, stosuje słownictwo określające położenie elementów; podaje proste uzasadnienie. Stosuje co najmniej trzy akapity; zachowuje logiczną kompozycję;	Poprawnie tworzy wszystkie poznane formy użytkowe, uwzględniając ich charakterystyczne elementy. Pisze uporządkowane opowiadanie, stosuje określenia następstwa czasowego, wprowadza dialog i elementy opisu; poprawnie streszcza utwór. Tworzy szczegółowy opis, wykorzystuje słownictwo dotyczące ocen, opinii i emocji; uzasadnia własne zdanie przykładami. Świadomie stosuje akapity; dba o estetykę	Samodzielnie i krytycznie selekcjonuje informacje; tworzy notatkę dostosowaną do celu. Sprawnie i bezbłędnie tworzy list oficjalny, wywiad, plany, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis, różne formy notatki i streszczenie. Tworzy szczegółowe, pomysłowe i wyczerpujące opowiadania; świadomie wprowadza dialog i różne formy wypowiedzi; różnicuje język narratora i bohaterów; zachowuje	Wykorzystuje kompozycję, cytaty i środki językowe w sposób twórczy i świadomy, dostosowując je do celu własnej wypowiedzi.

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
		wyszukuje i zapisuje cytaty.	i spójność tekstu; poprawnie wprowadza cytaty.	hierarchię wydarzeń w streszczeniu. Tworzy dobrze skomponowany, szczegółowy opis; dobiera bogate słownictwo; rozwija własne stanowisko i popiera je odpowiednimi przykładami, także z lektury. Konsekwentnie stosuje akapity; dba o przejrzystość i estetykę; sprawnie wyszukuje, wiernie zapisuje i płynnie wprowadza cytaty; dokonuje pełnej autokorekty.	

KLASA 6

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
1. KOMUNIKACJA	Nawiązuje i podtrzymuje kontakt werbalny z innymi uczniami i nauczycielem, stosuje się do podstawowych reguł grzecznościowych obowiązujących podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem .Odróżnia sytuację oficjalną od	Uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej, stosując się do reguł grzecznościowych, używa odpowiednich konstrukcji składniowych (np. trybu przypuszczającego lub zdań pytających, wyrażeń grzecznościowych) podczas rozmowy z	Dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji (np. oficjalnej i nieoficjalnej), świadomie dobiera różne typy wypowiedzeń prostych i rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące, świadomie dobiera	Uzasadnia własne zdanie w rozmowie, podaje odpowiednie przykłady, stosuje się do reguł grzecznościowych, świadomie używa odpowiednich konstrukcji składniowych (np. trybu przypuszczającego lub zdań pytających)	Z zaangażowaniem inicjuje i aktywnie podtrzymuje rozmowę/dyskusję/polemikę np. na temat przeczytanej lektury/dzieła także spoza kanonu lektur przewidzianych programem nauczania; omawia je w odniesieniu do innych dzieł także spoza

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
	nieoficjalnej i potrafi odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej skierować prośbę, pytanie, odmowę, wyjaśnienie, zaproszenie; stara się stosować język adekwatny do różnych sytuacji, odróżnia język oficjalny od nieoficjalnego. Formułuje pytania i udziela prostych pod względem konstrukcyjnym odpowiedzi, stosuje wyrazy o znaczeniu dosłownym. Mówi na temat, opowiada o zdarzeniach, akcji książki, filmu.Wypowiada komunikaty zawierające proste informacje.Wyraża wprost swoje intencje.W kilku zdaniach opisuje obraz, ilustrację, plakat, przedmiot, miejsce, postać, zwierzę. Wygłasza z pamięci tekst utworu poetyckiego. Potrafi wygłosić kilkuzdaniowe, schematyczne przemówienie,	osobą dorosłą i rówieśnikiem, a także w różnych sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych, stara się budować kontakt ze słuchaczem, np. za pomocą apostrof, wypowiedzi nacechowanych emocjonalnie.Dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie dobiera różne typy wypowiedzeń: proste i rozwinięte, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące; potrafi dostosować swoją wypowiedź do sytuacji oficjalnej i nieoficjalnej. Formułuje pytania otwarte i zamknięte. Udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych. Wypowiada się w logicznie ze sobą połączonych zdaniach na tematy związane z codziennością, otaczającą nas rzeczywistością, lekturą, utworem poetyckim, filmem itp. Wypowiada się w sposób	intonację zdaniową. Formułuje przemyślane pytania otwarte i zamknięte, udziela odpowiedzi w formie krótkiej, sensownej wypowiedzi. Łączy za pomocą odpowiednich spójników i przyimków współrzędne i podrzędne związki wyrazowe w zdaniu. Wypowiada się w roli świadka i uczestnika zdarzeń. Stosuje poprawne formy gramatyczne odmiennych części mowy. Gromadzi wyrazy określające i nazywające, np. cechy wyglądu i charakteru. Opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, poprawnie streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe. Aktywnie uczestniczy w rozmowie o lekturze, filmie czy codziennych sytuacjach . W sposób logiczny i uporządkowany	podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem, a także w różnorodnych sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych, sprawnie buduje i podtrzymuje kontakt ze słuchaczem, stosując apostrofy, wypowiedzi nacechowane emocjonalnie, wykrzyknienia itd. Płynne dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji (np. oficjalnej i nieoficjalnej), świadomie dobiera różne typy wypowiedzeń prostych i rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące. Rozpoczyna i podtrzymuje rozmowę na temat lektury czy dzieła filmowego. Formułuje trafne, ciekawe pytania, udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym, świadomie dobiera	kanonu lektur. Interpretuje metaforyczne i symboliczne treści utworów literackich i plastycznych. Polemizuje i przedstawia oryginalne, przemyślane stanowisko, formułuje tezę, na której poparcie podaje różnorodne argumenty odnoszące się do logiki oraz emocji, jego wypowiedzi cechuje szeroka wiedza, wysoka kultura, bogate słownictwo i poszanowanie dla innych stanowisk.

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
	operając się na materiale lekcyjnym. Posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem) Stara się poprawnie wymawiać i akcentować wyrazy. Składa skonwencjonalizowane życzenia, tworzy krótką wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry. Potrafi sformułować prostą tezę i dobrać argument oraz przykład do tezy, krótko uzasadnia swoją opinię.	uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne, zdaje relację z wydarzenia. Opisuje obraz, ilustrację, plakat oraz przedmiot, miejsce, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni; krótko, ale w sposób uporządkowany opisuje postać, zwierzę, przedmiot. Recytuje utwory poetyckie, oddając ich ogólny nastrój i sens. Wygłasza krótkie przemówienie na tematy związane z codziennym życiem i bieżącym materiałem lekcyjnym. Stosuje zasady poprawnej wymowy i akcentowania wyrazów rodzimych. Składa życzenia, tworzy krótką wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry. Wskazuje wyrazy o znaczeniu dosłownym i metaforycznym. Dobiera wyrazy	opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, przedmot, przeżycia, obraz, ilustrację, plakat, stosując właściwe tematowi słownictwo, jak i słownictwo służące do formułowania ocen, opinii, emocji oraz słownictwo opisujące. Wygłasza z pamięci teksty poetyckie, posługując się pauzą, barwą głosu.Wygłasza przygotowane wcześniej przemówienie, dbając o dobór argumentów, środków stylistycznych, tembru głosu. Składa życzenia, tworzy wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry. Objaśnia znaczenia dosłowne i metaforyczne wyrazów. Formułuje tezę, podaje do niej argumenty i przykłady, odróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji.	intonację zdaniową. Poprawnie stosuje formy czasownika w różnych trybach, w zależności od kontekstu i adresata wypowiedzi. W sposób przemyślany i uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, obraz, ilustrację, plakat, stosując bogate i właściwe tematowi słownictwo oraz służące do formułowania ocen, opinii, emocji. Wygłasza ciekawe, przekonujące, logiczne przemówienie, dbając o dobór najwłaściwszych argumentów, środków stylistycznych, tembru głosu .Interpretuje przenośne treści utworów poetyckich przewidzianych w programie nauczania. Swobodnie dobiera i stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne oraz poprawne związki wyrazowe. Składa pomysłowe życzenia, podziękowanie,	

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
		bliskoznaczne i przeciwstawne, z reguły stosuje poprawne związki wyrazowe. Świadomie posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem). Formułuje tezę i podaje do niej proste argumenty i przykłady, logicznie uzasadnia swoją opinię.		tworzy precyzyjną wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry. Dokonuje samokrytyki wypowiedzi i doskonali ją pod względem konstrukcji i języka. Formułuje tezę, podaje przekonujące, przemyślane argumenty i przykłady, świadomie używa argumentów odnoszących się do faktów i logiki oraz odwołujących się do emocji, bierze czynny udział w dyskusji, przedstawiając przemyślane stanowisko i logicznie, wyczerpująco je uzasadnia, rozumie funkcję perswazji w wypowiedzi.	
2. ODBIÓR LITERATURY I TEKSTÓW KULTURY	Identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich i użytkowych. Rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, zachętę, odmowę, przeprosiny, zaproszenie. Wskazuje najważniejsze informacje w	Nazywa swoje reakcje czytelnicze, określa temat czytanego utworu i próbuje określić jego problematykę. Nazywa zabiegi stylistyczne w utworach literackich (epitet, porównanie, przenośnię, uosobienie, ożywienie, wyrazy dźwiękonaśladowcze,	Nazywa i uzasadnia swoje reakcje czytelnicze, określa tematykę i problematykę utworu. Odnajduje w utworze poetyckim epitet, porównanie, przenośnię, uosobienie, ożywienie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofę,	Samodzielnie i poprawnie opowiada o swoich reakcjach i refleksjach czytelniczych, nazywa je, uzasadnia; ocenia i opisuje utwór, konfrontuje swoje reakcje czytelnicze z reakcjami innych odbiorców, samodzielnie mówi o tematyce czytanego	Porównuje funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w różnych utworach epickich. Wskazuje elementy mitu, bajki, przypowieści, hymnu, legendy itd. w innych tekstach kultury, świadomie odczytuje różne gatunki powieści, rozumie

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
	odpowiednich fragmentach przeczytanego tekstu, zwłaszcza w jego dosłownej warstwie i wyrażone wprost. Rozumie ogólny sens czytanych utworów. Czyta teksty płynnie, stara się czytać je poprawnie pod względem artykulacyjnym. Stara się poprawnie akcentować wyrazy. Samodzielnie lub z niewielką pomocą wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie. Rozpoznaje życzenia, ogłoszenie, instrukcję, przepis, list, dedykację. Wybiera najważniejsze informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu, potrafi odszukać i poprawnie przepisać cytat na zadany temat. Relacjonuje treść powieści, ustala kolejność zdarzeń. Omawia elementy świata przedstawionego. Charakteryzuje	apostrofę, powtórzenia, zdrobnienia, zgrubienia, obrazy poetyckie, pytanie reoryczne) . Z niewielką pomocą nauczyciela odróżnia autora, adresata i bohatera wiersza w analizowanym tekście. Dostrzega cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe; rozpoznaje tekst publicystyczny, informacyjny, reklamowy. Określa i nazywa elementy świata przedstawionego w poznanym na lekcji utworze epickim, takie jak: czas i miejsce wydarzeń, wątek (główny i poboczny), akcja, fabuła, wydarzenia, punkt kulminacyjny, bohater (pozytywny – negatywny, główny, drugoplanowy). Rozumie rolę osoby mówiącej w tekście (narrator), rozpoznaje narratora pierwszoi trzecioosobowego. Wskazuje w poznanym na lekcji utworze	powtórzenia, zdrobnienia, zgrubienia, obrazy poetyckie, pytanie reoryczne, przeważnie objaśnia ich znaczenie. Rozpoznaje autora, adresata i bohatera wiersza, opisuje cechy podmiotu lirycznego (w tym zbiorowego). Wskazuje cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe, rozpoznaje tekst publicystyczny informacyjny, reklamowy i rozumie ich funkcje. Analizuje elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas i miejsce wydarzeń, akcja, fabuła, wątek (główny i poboczny), wydarzenia, punkt kulminacyjny, bohater (pozytywny – negatywny, główny, drugoplanowy, epizodyczny, tytułowy) .Rozumie rolę osoby mówiącej w tekście (narrator), rozpoznaje narratora pierwszoi trzecioosobowego i określa jego cechy .	utworu i zauważa jego złożoną problematykę. Odnajduje w utworze poetyckim epitet, porównanie, przenośnię, uosobienie, ożywienie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofę, powtórzenia, zdrobnienia, zgrubienia, obrazy poetyckie, pytanie reoryczne, objaśnia ich funkcję i znaczenie przenośne.Rozpoznaje autora, adresata i bohatera wiersza, nidy nie utożsamiając ich ze sobą. Wykorzystuje wiedzę na temat podmiotu lirycznego (w tym zbiorowego), adresata i bohatera wiersza do interpretacji utworu. Wnikliwie omawia obrazy poetyckie w wierszu. Szczegółowo omawia cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe: publicystyczne, informacyjne, reklamowe. Płynnie objaśnia funkcję analizowanych	konwencję gatunków mieszanych, zwłaszcza we współczesnych tekstach literatury dziecięcej.Dostrzega różnice między celem programów informacyjnych, rozrywkowych, reklam itp.Odnosi się do postaw bohaterów fikcyjnych jako nosicieli uniwersalnych postaw i opisuje otaczającą ich rzeczywistość.

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
	narrator. Wyjaśnia pojęcie *powieść fantastycznonaukowa (science-fiction).* Relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń. Omawia elementy świata przedstawionego . Wyjaśnia pojęcie *stereotyp.R*elacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń. Omawia elementy świata przedstawionego . Wskazuje narrator. Wyjaśnia pojęcia: *narracja pierwszoosobowa, narracja trzecioosobowa, pytanie retoryczne.* Relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń. Wyjaśnia pojęcia: *powieść detektywistyczna, szyfr, powieść przygodowa, powieść fantasy.* Relacjonuje treść bajek. Relacjonuje treść lektury, ustala kolejność zdarzeń. Wyjaśnia pojęcia:	cechy mitu, bajki, hymnu, przypowieści i noweli, legendy, powieści; wymienia gatunki powieści (obyczajowa, fantasy, fantastycznonaukowa, historyczna, przygodowa) i podaje jej cechy, potrafi określić rodzaj powieści omówionej na lekcji i podać jej cechy . Odróżnia dialog od monologu, wskazuje je w utworze. Cytuje morał bajki i wyjaśnia dosłowny sens przypowieści. Rozpoznaje w utworach wierszowanych elementy rytmu: wers, zwrotkę, rym (dokładny – niedokładny), refren. Rozpoznaje wiersz biały.Wyodrębnia słuchowisko, plakat społeczny, przedstawienie, film, program telewizyjny (np. rozrywkowy, informacyjny, edukacyjny) spośród innych przekazów i tekstów kultury, odczytuje je na poziomie dosłownym.	Odróżnia dialog od monologu, rozumie ich funkcje w utworze. Identyfikuje mit, bajkę, hymn, przypowieść, legendę i nowelę, powieść, wskazuje ich cechy, zna gatunki powieści (obyczajowa, fantastycznonaukowa, fantasy, historyczna, przygodowa), podaje ich cechy, przyporządkowuje je do konkretnych utworów. Przytacza i parafrazuje morał bajki, odczytuje przesłanie przypowieści. Rozumie podstawową funkcję wersu, zwrotki, rymu (dokładny – niedokładny), refrenu, samodzielnie wskazuje w wierszu wyżej wymienione element. Rozpoznaje wiersz biały. Wyodrębnia słuchowisko, plakat społeczny, przedstawienie i film spośród innych przekazów i tekstów kultury, interpretuje je na poziomie dosłownym i z niewielką pomocą	elementów świata przedstawionego w utworze epickim, takich jak czas i miejsce wydarzeń, narrator (pierwszo- i trzecioosobowy), akcja, fabuła, wątek (główny i poboczny), wydarzenia, punkt kulminacyjny, zwrot akcji, bohater (pozytywny – negatywny, główny, drugoplanowy, epizodyczny, tytułowy, zbiorowy). Odróżnia dialog od monologu, rozumie ich funkcje w utworze. Biegle identyfikuje mit, bajkę, hymn, przypowieść, legendę i nowelę, powieść, szczegółowo omawia ich cechy, swobodnie omawia cechy różnych gatunków powieści (obyczajowej, fantastycznonaukowej, fantasy, historycznej, przygodowej) i potrafi odnieść je do lektur. Objaśnia morał bajki na poziomie dosłownym i symbolicznym, odczytuje dosłowne i symboliczne przesłanie	

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
	Biblia, przypowieść.	Odczytuje komiks i wymienia jego cechy. Zna pojęcia związane z teatrem i filmem (gra aktorska, reżyser, rekwizyt, dekoracja, antrakt, adaptacja, ekranizacja, efekty specjalne, fabuła), a także odmiany filmu, wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu, programu informacyjnego, programu rozrywkowego), wskazuje różnice fabularne między tekstem literackim a jego adaptacją. Odbiera filmy i spektakle, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, wskazuje wśród nich te, które mu się podobają. Przypisuje cechy bohaterom oraz określa i ocenia ich postawy w odniesieniu do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość, koleżeństwo – egoizm, pracowitość – lenistwo. Rozumie pojęcie fikcji literackiej, potrafi	nauczyciela interpretuje go na poziomie przenośnym. Odczytuje komiks i podaje jego cechy. Używa pojęć: gra aktorska, reżyser, adaptacja, antrakt, scenografia, ekranizacja, kadr, ujęcie, efekty specjalne, audycja, a także zna odmiany filmu, wyodrębnia jego elementy, odróżnia różne gatunki filmowe, wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu, programu informacyjnego, programu rozrywkowego), omawia różnice między tekstem literackim a jego adaptacją. Świadomie i z uwagą odbiera filmy i spektakle, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, wyraża i uzasadnia opinię na ich temat. Charakteryzuje komiks jako tekst kultury, wskazuje charakterystyczne dla niego cechy .	przypowieści. Płynnie operuje pojęciami: wers, zwrotka, rym (dokładny – niedokładny, układ rymów), refren, samodzielnie omawia funkcję tych elementów w wierszu. Rozpoznaje wiersz biały. Wyodrębnia słuchowisko, plakat społeczny, przedstawienie, film, program telewizyjny (informacyjny, rozrywkowy, publicystyczny, edukacyjny) spośród innych przekazów i tekstów kultury, interpretuje je na poziomie dosłownym i przenośnym. Swobodnie używa pojęć z zakresu teatru, filmu i radia, m.in. gra aktorska, rola, reżyser, scenariusz, scenarzysta, scenografia, scenograf, adaptacja, ekranizacja, kadr, ujęcie (i jego rodzaje), antrakt, słuchowisko, efekty specjalne, montaż; wyróżnia wśród przekazów audiowizualnych słuchowiska i różne	

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
		odszukać w utworze elementy prawdziwe, prawdopodobne (realisyczne) i fantastyczne. Odczytuje sens utworów na poziomie semantycznym (dosłownym) i typowych – na poziomie symbolicznym. Wskazuje wątek główny i wątki poboczne. Wskazuje uosobienia w bajkach i określa ich funkcję. Wskazuje w utworach cechy gatunkowe.	Charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy, określa ważne dla nich wartości.Rozumie pojęcie fikcji literackiej, odszukuje w utworze elementy prawdziwe, prawdopodobne (realistyczne) i fantastyczne. Odczytuje sens utworów na poziomie semantycznym (dosłownym), a z niewielką pomocą na poziomie przenośnym, wyszukuje informacje wyrażone wprost i pośrednio. określa problematykę utworu. Nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie. Wymienia cechy różnych tyów powieści bohaterów . .	gatunki filmowe, swobodnie wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu, programu informacyjnego, programu rozrywkowego), omawia i refleksyjnie ocenia różnorakie różnice między tekstem literackim a jego adaptacją. Świadomie i z uwagą odbiera filmy i spektakle, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, potrafi samodzielnie wybrać spośród nich wartościową i interesującą dla niego ofertę, a także wyrazić przemyślaną opinię na ich temat. Charakteryzuje komiks jako tekst kultury, płynnie wskazuje charakterystyczne dla niego cechy. Charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do różnych wartości, określa ważne dla nich wartości . Samodzielnie i	

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
				poprawnieodczytuje sens utworów na poziomie semantycznym (dosłownym) i przenośnym, poprawnie wyszukuje informacje wyrażone wprost i pośrednio. wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach . Wskazuje wartości w utworze i określa wartości ważne dla bohaterów Odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do swoich własnych doświadczeń. Odnosi problematykę bajek do własnych doświadczeń . Wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach .	
3. ŚWIADOMOŚĆ JĘZYKA	Stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa – np. rozpoznaje zdrobnienia, potrafi dobrać parami wyrazy bliskoznaczne i antonimy, stara się tworzyć poprawne związki wyrazowe, podaje przykłady	Wykorzystuje zdrobnienia, wyrazy wieloznaczne, bliskoznaczne (synonimy) i przeciwstawne (antonimy) w tworzonym tekście, tworzy poprawne związki wyrazowe, wyjaśnia znaczenie	Umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa – wzbogaca tworzony tekst np. zdrobnieniami, zgrubieniami, synonimami, przeciwstawnymi (antonimami), wieloznacznymi; w	Sprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa – dba o poprawność słownikową tworzonych wypowiedzi, samodzielnie i swobodnie dobiera zdrobnienia, zgrubienia, synonimy,	świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania słownictwa, składni, słowotwórstwa, fleksji i fonetyki. wypowiada się na temat rozwoju techniki i jej wpływu

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
	wyrazów wieloznacznych, związków frazeologicznych, przysłów ; składni – wymienia rodzaje zdań: pojedyncze oznajmujące, rozkazujące, pytające, zdania złożone; konstruuje poprawne zdania pojedyncze; stosuje wielkie litery na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na końcu; rozróżnia zdania pojedyncze, złożone i równoważnik zdania; wskazuje podmiot (wyrażony rzeczownikiem) i orzeczenie (czasownikowe) w typowym zdaniu; wie, że podmiot można wyrazić różnymi częściami mowy; odszukuje orzeczenie imienne w zdaniach znanych z lekcji; wymienia pozostałe części zdania: przydawka, dopełnienie, okolicznik, podaje pytania, na które odpowiadają; zna	znanych związków frazeologicznych, przysłów, odróżnia słownictwo wartościujące i opisujące ; składni – konstruuje typowe i proste zdania pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte i rozpoznaje je na typowych przykładach; konstruuje wypowiedzenia złożone współrzędnie, podrzędnie i równoważniki zdań, używa różnych typów wypowiedzeń: oznajmujących, rozkazujących, pytających, wykrzyknikowych, neutralnych; wskazuje podmiot (np. wyrażony rzeczownikiem, zaimkiem, podmiot domyślny) i orzeczenie czasownikowe i imienne; podaje przykłady zdań, w których podmiot jest wyrażony inną częścią mowy; podaje przykładowe wyrazy, które budują zdanie bezpodmiotowe, i	wypowiedziach operuje związkami frazeologicznymi, przysłowiami, słownictwem wartościującym i opisującym ; składni – rozpoznaje i stosuje różnorodne typy zdań: pojedynczych i złożonych oraz równoważniki zdań; celowo używa różnych typów wypowiedzeń: pytających, oznajmujących, rozkazujących, wykrzyknikowych, neutralnych, w zależności od sytuacji komunikacyjnej; wskazuje podmiot (wyrażony rzeczownikiem i innymi częściami mowy: przymiotnikiem liczebnikiem, zaimkiem, podmiot domyślny, a w omówionych na lekcji przykładach wskazuje podmiot w dopełniaczu i zdania bezpodmiotowe), odszukuje w zdaniach orzeczenie czasownikowe i imienne; rozpoznaje pozostałe części	antonimy, wyrazy wieloznaczne, frazeologizmy, słownictwo wartościujące i opisujące, wzbogacając tekst w zależności od formy wypowiedzi i sytuacji komunikacyjnej ; składni – samodzielnie rozpoznaje różne typy zdań pojedynczych (pytające, oznajmujące, rozkazujące, neutralne, wykrzyknikowe, nierozwinięte, rozwinięte), zdania złożone współrzędnie i podrzędnie, równoważniki zdań; wskazuje podmiot (gramatyczny – wyrażony różnymi częściami mowy: rzeczownikiem, przymiotnikiem, zaimkiem, liczebnikiem, bezokolicznikiem, a także domyślny, logiczny w dopełniaczu), orzeczenie, (czasownikowe i imienne); rozpoznaje zdania bezpodmiotowe, swobodnie rozpoznaje	na życie codzienne, wskazuje wady i zalety. Podejmuje dyskusję na temat sztucznej inteligencji . Tworzy opowiadanie w konwencji *science-fiction.* Przedstawia wybraną powieść . Redaguje opowiadanie z wątkiem detektywistycznym. Omawia kontekst historyczny twórczości Ignacego Krasickiego. Przedstawia tło historyczne powieści. Wskazuje elementy zgodne z prawdą historyczną oraz te, które jej przeczą.

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
	pojęcia związek wyrazowy, grupa podmiotu, grupa orzeczenia; wskazuje w zdaniu wyrazy, które się ze sobą łączą; rozpoznaje określenia rzeczownika i czasownika; z pomocą nauczyciela lub odnosząc się do schematu sporządza wykres zdania pojedynczego; rozpoznaje na przykładach z lekcji zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie; sporządza wykres prostego, krótkiego zdania złożonego) ; fleksji – rozpoznaje i odmienia rzeczowniki o typowej odmianie, czasowniki, przymiotniki, liczebniki i wymienia większość ich typów; podaje pytania, na które odpowiadają odmienne i nieodmienne części mowy; podaje przykłady różnych rodzajów liczebników, zaimków, odmienia zaimki; z reguły poprawnie określa czas, osobę, liczbę, rodzaj, tryb	przykłady takich zdań; rozpoznaje w zdaniach z lekcji pozostałe części zdania: przydawkę, dopełnienie, okolicznik (i jego niektóre rodzaje, np. czasu, miejsca, sposobu) i podaje pytania, na które odpowiadają; łączy w związki wyrazowe wyrazy w zdaniu; rozpoznaje określenia rzeczownika i czasownika; konstruuje wykres krótkiego, prostego zdania pojedynczego; wyjaśnia pojęcia związek wyrazowy, grupa podmiotu, grupa orzeczenia, wskazuje je na typowych, prostych przykładach, sporządza wykres typowego zdania złożonego ; fleksji – rozpoznaje i odmienia typowe rzeczowniki własne i pospolite, a także niektóre rzeczowniki o nietypowej odmianie, czasowniki, przymiotniki; rozpoznaje i z reguły poprawnie odmienia liczebniki, zaimki,	zdania: przydawkę, dopełnienie, okolicznik (na typowych przykładach – okolicznik czasu, miejsca, sposobu, stopnia, celu, przyczyny, przyzwolenia) i podaje pytania, na które odpowiadają; buduje spójne zdania pojedyncze, w których poprawnie łączy w związki wszystkie wyrazy; wzbogaca zdania, dodając przydawki, dopełnienia (bliższe i dalsze) i okoliczniki; poprawnie rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu i wyrazy pozostające poza związkami zdania, tworzy wykres zdania pojedynczego i odszukuje w zdaniu związki wyrazowe (główny i poboczne), wskazuje w zdaniach związek główny i związki poboczne, grupę podmiotu i grupę orzeczenia; stosuje się do zasad poprawnej interpunkcji; rozpoznaje zdanie złożone współrzędnie i	w zdaniach pozostałe części zdania: przydawkę, dopełnienie (bliższe i dalsze), okolicznik (czasu, miejsca, sposobu, stopnia, celu, przyczyny, przyzwolenia); tworzy ciekawe pod względem składniowym wypowiedzi; stosuje się do zasad poprawności logicznoskładniowej; wzbogaca zdania, dodając przydawki, dopełnienia i okoliczniki; swobodnie odszukuje w zdaniu związki wyrazowe (główny i poboczne), odszukuje w związkach wyrazowych wyraz nadrzędny (określający), podrzędny (określany), znajduje wyrazy pozostające poza związkami zdania, wyrazy równorzędne (szereg); odszukuje w zdaniach związek główny i związki poboczne, grupę podmiotu i grupę orzeczenia; dba o poprawne łączenie	

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
	czasownika, a z niewielką pomocą nauczyciela aspekt: dokonany, niedokonany, stronę czasownika; wskazuje rzeczowniki własne i pospolite; odmienia i stopniuje przymiotniki; stopniuje przysłówki; rozpoznaje formy nieosobowe czasownika (bezokolicznik, formy zakończone na -no, -to); podaje przykłady przyimka, partykuły, spójnika i wykrzyknika; poprawnie odmienia najbardziej popularne wyrazy o nietypowej odmianie; odmienia według wzoru czasowniki typu wziąć; fonetyki – zna alfabet, odróżnia głoskę od litery, przy pomocy nauczyciela dzieli głoski na twarde i miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne; podaje przykłady głosek ustnych i nosowych, dzieli wyrazy znane z lekcji na głoski, litery i sylaby; zna podstawowe reguły akcentowania	określa formę czasownika: osobę, liczbę, tryb, aspekt (dokonany, niedokonany), stronę; z niewielką pomocą nauczyciela przekształca czasowniki: w stronie czynnej, biernej, zwrotnej, w różnych trybach, aspektach; rozpoznaje i nazywa na typowych przykładach typy liczebników; podaje przykłady różnych typów zaimków i wyjaśnia ich funkcję; wskazuje oboczności w typowych wyrazach odmiennych; odmienia (liczba, rodzaj, przypadek) i stopniuje przymiotniki, nazywa rodzaje stopniowania (regularne, nieregularne, opisowe); rozpoznaje przysłówki i stopniuje je, nazywając rodzaj stopniowania; podaje przykłady przysłówków odprzymiotnikowych i niepochodzących od przymiotnika; rozpoznaje typowe przyimki (i wyrażenia przyimkowe), używa	podrzędnie; sporządza wykres zdania złożonego; fleksji – rozpoznaje i najczęściej poprawnie odmienia rzeczowniki o typowej i nietypowej odmianie znane z lekcji (własne, pospolite, konkretne, abstrakcyjne); rozpoznaje i poprawnie odmienia czasowniki (osoba, liczba, czas, tryb); rozumie konstrukcje strony czynnej, biernej, zwrotnej; rozpoznaje czasowniki nieprzechodnie; przekształca czasowniki w różnych formach (strona, aspekt, tryb); rozpoznaje formy nieosobowe czasownika (bezokolicznik, formy zakończone na -no, -to); odmienia czasowniki typu wziąć; rozpoznaje, odmienia i stopniuje przymiotniki, wskazując sposób stopniowania (regularny, nieregularny, opisowy); rozpoznaje i odmienia liczebniki;	wyrazów w związki i interpunkcję wypowiedzeń złożonych; bezbłędnie sporządza wykresy prostych i rozbudowanych zdań pojedynczych ; fleksji – rozpoznaje i swobodnie stosuje w wypowiedziach w poprawnych formach odmienne i nieodmienne części mowy o typowej i nietypowej odmianie przewidziane w programie nauczania; bezbłędnie określa formę odmiennych części mowy, w tym poprawnie rozpoznaje i odmienia rzeczowniki o typowej i nietypowej odmianie (własne, pospolite, konkretne, abstrakcyjne), czasowniki (osoba, liczba, czas, tryb, strona), wskazuje czasowniki przechodnie i nieprzechodnie; bezbłędnie rozpoznaje formy osobowe i nieosobowe czasownika (bezokolicznik, formy zakończone na -no,	

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
	wyrazów w języku polskim i stara się je stosować zna podstawowe zasady pisowni ó/u, rz/ż, ch/h; z pomocą poprawia wskazane błędy. Relacjonuje zasady pisowni zakończeń *-dztwo*, *-dzki* oraz *-ctwo*, *-cki*	przyimków do określenia relacji czasowych i przestrzennych; na ogół poprawnie zapisuje czasowniki z cząstką -by; rozpoznaje nieosobowe formy czasownika (bezokolicznik, formy zakończone na -no, -to); stosuje wykrzykniki i partykuły; rozpoznaje najczęstsze zaimki i spójniki w tekście; poprawnie odmienia omówione na lekcji wyrazy o nietypowej odmianie, w tym czasownik typu wziąć; fonetyki – zna alfabet, wyjaśnia różnicę między głoską a literą, dzieli wyrazy na głoski, litery i sylaby; dzieli głoski na twarde i miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne, ustne i nosowe i potrafi je nazywać; wykorzystuje wiedzę na temat rozbieżności między mową a pismem do poprawnego zapisywania wyrazów; zna i stosuje podstawowe reguły	określa rodzaje liczebników, zaimków (określa ich formę, przeważnie poprawnie wskazuje zaimki w tekście, nazywa ich rodzaje, wyjaśnia ich funkcję i stosuje je w celu uniknięcia powtórzeń, poprawnie używa krótszych i dłuższych form zaimków); wskazuje przyimek (i wyrażenie przyimkowe), partykułę, wykrzyknik, spójnik, rozumie ich funkcję i podaje ich przykłady, poprawnie zapisuje większość przyimków złożonych; używa odmiennych części mowy w poprawnych formach; wskazuje i wyjaśnia oboczności; wskazuje temat główny i tematy oboczne oraz oboczności samogłoskowe, spółgłoskowe ; fonetyki – stosuje wiadomości z zakresu podziału wyrazów na litery, głoski i sylaby, a także różnic między pisownią a wymową w poprawnym ich zapisie; bezbłędnie dzieli głoski na ustne,	-to), swobodnie przekształca czasowniki w różnych formach (strona, aspekt, tryb, czas); bezbłędnie rozpoznaje przysłówki odprzymiotnikowe i niepochodzące od przymiotnika i stopniuje je, nazywając rodzaj stopniowania; rozpoznaje typy liczebników, zaimków, zastępuje rzeczowniki, przymiotniki, przysłówki i liczebniki odpowiednimi zaimkami; bezbłędnie wskazuje przyimek (i wyrażenie przyimkowe), partykułę, wykrzyknik, spójnik, rozumie ich funkcję i swobodnie podaje ich przykłady, poprawnie zapisuje przyimki złożone, swobodnie stosuje krótsze i dłuższe formy zaimków; wykorzystuje wiedzę o obocznościach wodmianie wyrazów do pisowni poprawnej pod względem ortograficznym, bezbłędnie wskazuje i wyjaśnia oboczności,	

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
		akcentowania wyrazów w języku polskim, stara się je stosować.	nosowe, twarde, miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne; dzieli na głoski wyrazy ze spółgłoskami miękkimi, np. ń – ni-s – ni-o, zna i stosuje reguły akcentowania wyrazów w języku polskim.	wskazuje temat główny i tematy oboczne oraz oboczności spółgłoskowe i samogłoskowe; fonetyki – biegle stosuje wiadomości z zakresu fonetyki i wykorzystuje je w poprawnym zapisie wyrazów, stosuje w praktyce wszystkie poznane zasady akcentowania wyrazów.	
4. TWORZENIE WYPOWIEDZI	Stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, potrafi zastosować dwukropek, przecinek, myślnik (również w zapisie dialogu), cudzysłów, rozumie funkcję średnika, nawiasu i wielokropka w zdaniu. Zna podstawowe zasady układu graficznego listu oficjalnego i nieoficjalnego, wywiadu, ramowego i szczegółowego planu wypowiedzi, instrukcji, przepisu kulinarnego, kartki z dziennika, pamiętnika,	Stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, stosuje podstawowe reguły interpunkcyjne dotyczące użycia przecinka (np. przy wymienianiu, przed niektórymi spójnikami, przecinek w zdaniu złożonym), dwukropka, myślnika (również w zapisie dialogu), nawiasu; próbuje stosować w zdaniu średnik, bezbłędnie dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu, stosuje cudzysłów.	Stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, stosuje w swoich pracach podstawowe reguły interpunkcyjne dotyczące przecinka (np. przy wymienianiu oraz przed zaimkami, przecinek w zdaniu złożonym), dwukropka, myślnika, średnika, nawiasu, bezbłędnie dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu, stosuje cudzysłów. Poprawnie zapisuje głoski miękkie, zna i stosuje poznane	Stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, systematycznie stosuje poznane reguły interpunkcyjne, bezbłędnie stosuje w swoich pracach dwukropek, myślnik (również w zapisie dialogu), wielokropek, średnik, nawias, dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu, stosuje cudzysłów w tytułach, cytatach i w przypadku ironii •omponuje poprawne pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym,	Tworzy samodzielne wypowiedzi cechujące się ciekawym ujęciem tematu, trafną i celną argumentacją, poprawną konstrukcją oraz właściwym doborem środków językowych ykazuje się szczególną dbałością o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową oraz estetykę zapisu wypowiedzi

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
	streszczenia, sprawozdania z wydarzenia; zapisuje je z niewielką pomocą nauczyciela; potrafi zapisać proste życzenia, dedykację, podziękowania, ogłoszenie, zaproszenie. Pisze krótkie opowiadanie odtwórcze i twórcze, dba o następstwo zdarzeń. Pisze kilkuzdaniowy tekst o charakterze argumentacyjnym na tematy związane z codziennym życiem. Sporządza krótką charakterystykę na podstawie planu i słownictwa zgromadzonego na lekcji. Tworzy kilkuzdaniowy opis obrazu, rzeźby i plakatu, opisując usytuowanie elementów, ich kształt, wielkość i kolorystykę. W dłuższych formach wypowiedzi pisemnych stara się stosować akapit jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi. Jego wypowiedzi są	Ppoprawnie zapisuje głoski miękkie, zna i stosuje podstawowe zasady ortografii dotyczące pisowni ó–u, rz–ż, ch–h, pisowni cząstki -by z czasownikami. Potrafi wymienić najważniejsze wyjątki od poznanych reguł ortograficznych. Odróżnia nazwy własne od pospolitych i potrafi zastosować odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą. Potrafi wymienić spójniki, przed którymi stawia się przecinek / nie stawia się przecinka, stara się stosować tę wiedzę w praktyce, często poprawnie oddziela przecinkiem zdania składowe w zdaniu złożonym. Podaje zasady dotyczące pisowni przymiotników złożonych. Podaje i stosuje większość podstawowych zasad układu graficznego oraz zapisuje, uwzględniając je: list (w tym oficjalny), kilkuzdanowy wywiad, plan wypowiedzi	zasady ortografii dotyczące pisowni ó–u, rz–ż, ch–h, cząstki -by z czasownikami. Wymienia i stosuje najczęstsze wyjątki od poznanych reguł ortograficznych. Odróżnia nazwy własne od pospolitych i stosuje zasady dotyczące pisowni wielką literą . Wymienia spójniki, przed którymi stawia się przecinek / nie stawia się przecinka, stosuje tę wiedzę w praktyce, oddziela przecinkiem zdania składowe w zdaniu złożonym. Wymienia i stara się stosować zasady zapisu przymiotników złożonych. Podaje i stosuje zasady układu graficznego i uwzględnia wszystkie niezbędne elementy następujących form wypowiedzi: list (w tym oficjalny), wywiad, ramowy i szczegółowy plan wypowiedzi, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcja, przepis kulinarny,	fleksyjnym, składniowym wypowiedzi o przejrzystej, logicznej kompozycji z uwzględnieniem akapitów, płynnie stosuje wszystkie poznane reguły ortograficzne, zna i stosuje wyjątki od nich. Odróżnia nazwy własne od pospolitych i bezbłędnie stosuje zasady dotyczące pisowni wielką literą. Bezbłędnie wymienia spójniki, przed którymi stawia się przecinek / nie stawia się przecinka, nawykowo stosuje tę wiedzę w praktyce, poprawnie oddziela przecinkiem zdania składowe w zdaniu złożonym (również o skomplikowanej budowie). Podaje zasady zapisu przymiotników złożonych, stosuje się do nich. Pisze bezbłędnie pod względem kompozycyjnym i treściowym list oficjalny i nieoficjalny, ramowy i szczegółowy plan	

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
	czytelne. Konstruuje i zapisuje kilkuzdaniowe wypowiedzi poprawne pod względem logicznym, 5 stara się, aby były poprawne pod względem językowym. Rozróżnia współczesne formy komunikatów i odpowiednio się nimi posługuje, zachowując podstawowe zasady etykiety językowej.	ramowy i szczegółowy (z pomocą nauczyciela), ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, notatkę biograficzną (np. w tabeli), streszczenie, sprawozdanie, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, proste, krótkie streszczenie, sprawozdanie (z wydarzenia i z pomocą nauczyciela z filmu, spektaklu), życzenia, podziękowanie, dedykację. Układa opowiadanie odtwórcze i twórcze, zachowując właściwą kolejność zdarzeń. Pisze krótki, logiczny tekst argumentacyjny. Sporządza schematyczną charakterystykę postaci rzeczywistej i bohatera literackiego, pisze opis przeżyć z wykorzystaniem słownictwa z lekcji. Tworzy na ogół poprawny opis obrazu, rzeźby i plakatu, stosując słownictwo określajace umiejscowienie w	streszczenie, sprawozdanie, życzenia, dedykacja, podziękowanie. Układa spójne, uporządkowane pod względem chronologicznym poprawnie skomponowane opowiadanie odtwórcze/twórcze, stara się, aby było wierne utworowi / pomysłowe, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe, zwłaszcza przysłówki, przyimki i wyrażenia przyimkowe; opowiada z perspektywy świadka i uczestnika zdarzeń. Pisze poprawne: tekst argumentacyjny, charakterystykę postaci rzeczywistej i bohatera literackiego, opis przeżyć wewnętrznych. W dłuższych wypowiedziach pisemnych stosuje akapity jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów	wypowiedzi, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, streszczenie, wywiad, notatkę (w różnych formach) i streszczenie, pomysłowe życzenia, dedykację, podziękowanie, sprawozdanie, relację; dba o ciekawą formę swojego tekstu i/lub rzetelność zawartych w nim informacji. Układa rozbudowane fabularnie, pomysłowe, wyczerpujące, poprawnie skomponowane opowiadanie odtwórcze/twórcze, list, precyzyjnie streszcza przeczytane utwory literackie, zachowując porządek chronologiczny i uwzględniając hierarchię wydarzeń; redaguje opis przeżyć. Pisze poprawny, przemyślany, logicznie zbudowany tekst argumentacyjny. Sporządza samodzielną, wnikliwą charakterystykę	

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
		przestrzeni, ich wygląd (kolor, kształt itp.) . W dłuższych formach wypowiedzi stosuje co najmniej trzy akapity jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie) . Na ogół zachowuje estetykę zapisu wypowiedzi. Konstruuje i zapisuje kilkuzdaniowe wypowiedzi poprawne pod względem logicznoskładniowym i na ogół poprawne pod względem językowym. Używa wypowiedzeń pojedynczych i złożonych. W zależności od adresata i sytuacji świadomie dobiera wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące. Udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych. Stara się dostrzegać błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawiać. Wyszukuje cytaty i zapisuje je w cudzysłowie, potrafi	wypowiedzi. W sposób uporządkowany opisuje obraz, ilustrację, plakat, rzeźbę, stosując słownictwo opisujące oraz służące do formułowania ocen i opinii, emocji. Zachowuje estetykę zapisu wypowiedzi. Wwypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami łączy za pomocą odpowiednich spójników i przyimków współrzędne i podrzędne związki wyrazowe i stosuje się do zasad interpunkcji. Wwypowiedziach stosuje poprawne formy gramatyczne rzeczownika, przymiotnika, liczebnika i czasownika we wszystkich trybach. W wypowiedziach gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy np. charakteru na podstawie zachowań i postaw. Dostrzega błędy ortograficzne i	postaci rzeczywistej i bohatera literackiego. Wwypowiedziach pisemnych konsekwentnie stosuje akapity jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi (m.in. wstęp, rozwinięcie, zakończenie). Zachowuje estetykę zapisu wypowiedzi, dba, aby zapis jego wypowiedzi ułatwiał jej czytanie odbiorcy. Tworzy szczegółowy, dobrze skomponowany opis obrazu, rzeźby i plakatu, stosując właściwe danej dziedzinie szuki nazewnictwo i słownictwo opisujące oraz służące do formułowania ocen i opinii, emocji. Sporządza poprawny, bogaty leksykalnie opis przeżyć wewnętrznych. Uzasadnia własne zdanie, podaje odpowiednie przykłady, np. z	

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
		wprowadzić je w tekst. Dobiera argumenty i przykłady do tezy, rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji.	interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawia. Sprawnie wyszukuje cytaty, zapisuje je w cudzysłowie i wprowadza do swojego tekstu. Formułuje tezę, dobiera argumenty i przykłady, zarówno odnoszące się do faktów i logiki, jak i odwołujące się do emocji.		

KLASA 7

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
1. KOMUNIKACJA	Z pomocą opracowuje proste polecenia ikrótkie wypowiedzi; odpowiada na pytania; formułuje prosty komunikat; rozpoznaje nadawcę, odbiorcę i podstawową intencję; stosuje podstawowe zasady kultury języka; z pomocą odróżnia fakt od opinii.	Samodzielnie formułuje wypowiedź zgodną z celem; wyraża i krótko uzasadnia opinię; dostosowuje język do sytuacji oficjalnej i nieoficjalnej; rozpoznaje intencję wypowiedzi i podstawowe środki niewerbalne.	Sprawnie prowadzi rozmowę i dyskusję; jasno przedstawia stanowisko i uzasadnia je argumentami; dobiera słownictwo do odbiorcy i sytuacji; rozpoznaje perswazję i manipulację w prostych komunikatach; stosuje zasady kultury języka.	Precyzyjnie dobiera środki językowe do celu; buduje przekonujące wypowiedzi; analizuje argumenty i kontrargumenty; rozpoznaje intencje wyrażone wprost i nie wprost; świadomie wykorzystuje głos, mimikę, gest i kompozycję wypowiedzi; dokonuje autokorekty.	Samodzielnie i twórczo kształtuje komunikację; prowadzi dojrzałą dyskusję; trafnie argumentuje i reaguje na argumenty innych; rozpoznaje złożone mechanizmy perswazji; elastycznie dostosowuje komunikat do odbiorcy i sytuacji; ocenia skuteczność własnej komunikacji i proponuje jej

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
					udoskonalenie.
2. ODBIÓR LITERATURY I TEKSTÓW KULTURY	Z pomocą wymienia najważniejszeinformacje I wydarzenia; wskazuje bohaterów, narratora i podstawowe elementy świata przedstawionego; rozpoznaje poznane gatunki i środki stylistyczne; odczytujeinformacjewyrażonewprost; przedstawiakrótkiewrażenia; uczestniczy w rozmowie; z pomocąodwołujesię do treściutworu. Z pomocąkorzysta ze wskazanychźródeł; odróżnia prosty fakt od opinii; zna zasady netykiety;	Określa temat, problematykę i główną myśl tekstu; omawia świat przedstawiony; rozpoznaje narrację, podmiot liryczny, środki stylistyczne i ich podstawowe funkcje; wyszukuje informacje pośrednie; formułuje prostąinterpretacjęiuzasadniaocenępostępowaniabohaterów; odwołujesię do konkretnychwydarzeńi fragmentów; formułujewłasnąopinięiuzasadniają. Samodzielnie wyszukuje I selekcjonuje informacje; porównuje podstawowe źródła; ocenia ich wiarygodność w prostych przypadkach; rozpoznajereklamę, propagandę, perswazjęipodstawowemechanizmywpływu;	Samodzielnie analizuje utwór; interpretuje zachowania i motywacje bohaterów; rozpoznaje funkcje środków stylistycznych, narracji, kompozycji i języka; odczytuje sensy dosłowne i przenośne; porównuje teksty I różne sposoby przedstawianiaproblemu w kulturze; wykorzystuje lekturę jako argument w wypowiedzi; odnosi treść do wartości I współczesności; porównuje utwór z adaptacją lub innym tekstem kultury; sprawnie posługuje się terminologią. Analizuje przekazy medialne; rozpoznaje argumenty, emocje, obraz I język perswazji; porównuje informacje z różnych źródeł; uzasadnia ocenę wiarygodności; świadomie chroni dane I wizerunek.	Wnikliwie interpretuje teksty; formułuje i uzasadnia własne odczytanie; analizuje zależności między formą a znaczeniem; rozpoznaje konteksty; interpretuje symbole, motywy i środki artystyczne; porównuje tekst literacki z filmem, teatrem, obrazem lub innym tekstem kultury; wyciąga trafne wnioski; wykorzystuje konteksty historyczne, kulturowe I biograficzne, gdy są potrzebne; formułuje pogłębione opinie; samodzielnie rekomenduje wartościowe teksty. Sprawnie, krytycznie analizuje informacje; rozpoznaje manipulację, dezinformację I ukryte cele przekazów; porównuje źródła I uzasadnia ich ocenę; analizuje język reklamy I przekazów społecznych;	Przedstawia oryginalną, pogłębioną interpretację; dostrzega wieloznaczność I różne możliwe odczytania; samodzielnie łączy tekst z innymi dziełami, kontekstami I doświadczeniem; twórczo wykorzystuje terminologię literacką; analizuje sposób oddziaływania języka I środków artystycznych. Samodzielnie dobiera źródła do celu I krytycznie ocenia ich wiarygodność; analizuje złożone mechanizmy perswazji I manipulacji; tworzy odpowiedzialne komunikaty informacyjne lub perswazyjne;

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
				świadomiestosujezasadyochronyprywatności, prawautorskichibezpieczeństwacyfrowego.	
3. ŚWIADOMOŚĆ JĘZYKA	Z pomocą rozpoznaje podstawowe części mowy i części zdania; rozróżnia zdania pojedyncze i złożone; wykonuje proste ćwiczenia ze słowotwórstwa i składni; stosuje podstawowe zasady ortograficzne i interpunkcyjne; z pomocą poprawia wskazane błędy.	Poprawnie rozpoznaje i stosuje poznane części mowy i części zdania; analizuje budowę zdań pojedynczych i złożonych; rozpoznaje podstawowe zależności składniowe; zna podstawowe pojęcia słowotwórcze i fleksyjne; korzysta ze słowników; stosuje poznane zasady ortografii i interpunkcji.	Sprawnie posługuje się wiedzą o języku; analizuje budowę i funkcje wypowiedzeń; rozpoznaje i wyjaśnia zależności składniowe; wykorzystuje wiedzę o słowotwórstwie, fleksji, frazeologii i znaczeniu wyrazów; uzasadnia wybrane zapisy ortograficzne i interpunkcyjne; samodzielnie koryguje błędy.	Świadomie wykorzystuje wiedzę językową w mowie i piśmie; analizuje funkcje konstrukcji składniowych i środków językowych; sprawnie korzysta ze słownikówiinnych źródeł; rozpoznaje wieloznaczność, homonimy, znaczenia przenośne I frazeologizmy; uzasadnia poprawność językową; dokonuje wieloetapowej redakcji.	Twórczo wykorzystuje wiedzę językową do osiągania zamierzonych efektów; pokazuje wpływ zmian formy i składni na znaczenie; proponuje różne poprawne sposoby wyrażenia tej samej myśli; samodzielnie rozwiązuje problemy językowe; świadomie różnicuje styl, słownictwo i składnię; niemal bezbłędnie stosuje poznane normy.
4. TWORZENIE WYPOWIEDZI	Z pomocą tworzy krótką wypowiedź według wzoru; odpowiada na pytania dotyczące tekstu; sporządza prostą notatkę, plan lub schemat; pisze proste opowiadania, opisy, charakterystyki i formy użytkowe; z pomocą dzieli tekst na akapity.	Samodzielnie tworzy spójne wypowiedzi; zachowuje podstawową kompozycję i akapitowanie; tworzy m.in. charakterystykę, opowiadanie, opis, rozprawkę i formę użytkową zgodnie z poznanymi zasadami; formułuje tezę lub opinię i uzasadnia ją argumentem/ przykładem; dba o	Tworzy logiczne, spójne i funkcjonalne teksty; dobiera formę, styl i słownictwo do celu i odbiorcy; buduje argumentację; wykorzystuje przykłady i konteksty; świadomie kształtuje kompozycję; stosuje odpowiednie środki językowe; samodzielnie poprawia błędy.	Tworzy rozbudowane i przemyślane wypowiedzi; formułuje pogłębione tezy, argumenty i wnioski; sprawnie wykorzystuje materiał literacki i kulturowy; dba o spójność stylistyczną; świadomie różnicuje język; samodzielnie redaguje i udoskonala tekst pod względem treści, kompozycji i języka.	Tworzy oryginalne, wieloaspektowe wypowiedzi; dobiera najtrafniejszą formę i strategię argumentacji; twórczo wykorzystuje konteksty, środki stylistyczne i wiedzę językową; przewiduje możliwe kontrargumenty; buduje przekonujące teksty; dokonuje świadomej,

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
		poprawność językową.			wieloetapowej redakcji i potrafi uzasadnić własne decyzje.

KLASA 8

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
1. KOMUNIKACJA	Z pomocą nauczyciela rozumie podstawowe komunikaty, uczestniczy w rozmowie i tworzy krótką wypowiedź; przedstawia opinię i podejmuje próbę jej uzasadnienia; rozpoznaje sytuację oficjalną i nieoficjalną oraz podstawowe środki komunikacji niewerbalnej.	Samodzielnie uczestniczy w rozmowie i dyskusji; formułuje wypowiedzi zgodne z celem; wyraża opinię i uzasadnia ją argumentem lub przykładem; rozpoznaje intencję nadawcy, odróżnia fakt od opinii i stosuje zasady kultury języka.	Sprawnie dostosowuje wypowiedź do odbiorcy, celu i sytuacji; jasno przedstawia stanowisko i je uzasadnia; aktywnie uczestniczy w dyskusji; wykorzystuje argumenty, przykłady oraz środki językowe i niewerbalne.	. Precyzyjnie i świadomie dobiera formę, styl i środki językowe; buduje przekonujące wypowiedzi; rozpoznaje intencje wyrażone wprost i nie wprost; reaguje adekwatnie na wypowiedzi innych; potrafi ocenić skuteczność własnej komunikacji.	Prowadzi dojrzałą, empatyczną i odpowiedzialną komunikację; świadomie łączy komunikację werbalną i niewerbalną; wykorzystuje kompetencje komunikacyjne w sytuacjach społecznych, projektowych i twórczych
2. ODBIÓR LITERATURY I TEKSTÓW KULTURY	Z pomocą wskazuje temat, główną myśl, bohaterów, wydarzenia i podstawowe elementy świata przedstawionego; rozpoznaje narratora i podstawowe gatunki; wskazuje poznane środki stylistyczne i odczytuje informacje wyrażone wprost. Z pomocą korzysta ze	Określa temat, główną myśl i problematykę utworu; analizuje świat przedstawiony, narrację i relacje między bohaterami; rozpoznaje środki stylistyczne i wyjaśnia ich podstawową funkcję; wyszukuje informacje bezpośrednie i pośrednie.Samodzielni e wyszukuje	Samodzielnie interpretuje poznane teksty; porównuje bohaterów i sposoby przedstawienia problemów; wyjaśnia funkcje środków stylistycznych; odczytuje sensy dosłowne i przenośne; odnosi treść utworu do wartości i kontekstów.Porównuje informacje z różnych	Wnikliwie analizuje i interpretuje teksty literackie, publicystyczne i kultury; formułuje własne, uzasadnione wnioski; dostrzega zależności między formą a znaczeniem; porównuje różne sposoby przedstawienia tego samego motywu lub problemu. Krytycznie	Tworzy pogłębione i oryginalne interpretacje; dostrzega wieloznaczność utworów, konteksty kulturowe i związki między tekstami; samodzielnie analizuje funkcje środków artystycznych oraz świadomie wykorzystuje terminologię literacką i

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
	źródeł tradycyjnych i cyfrowych; rozpoznaje reklamę i podstawowe przekazy perswazyjne; odróżnia prosty fakt od opinii; zna podstawowe zasady netykiety i ochrony danych. Z pomocą przedstawia podstawowe informacje o lekturze, bohaterach i wydarzeniach; rozpoznaje wybrane motywy i problemy; podejmuje próbę wypowiedzi na temat utworu.	informacje, odróżnia fakty od opinii, rozpoznaje reklamę, plakat, mem i przekaz perswazyjny; ocenia podstawową wiarygodność źródeł i przestrzega zasad bezpieczeństwa cyfrowego. Zna treść i problematykę omawianych lektur; charakteryzuje bohaterów; rozpoznaje najważniejsze motywy i wartości; potrafi wskazać związki między utworem a poznanymi kontekstami.	źródeł; uzasadnia ocenę ich wiarygodności; analizuje język reklamy i innych przekazów perswazyjnych; rozpoznaje zastosowane środki wpływania na odbiorcę. Analizuje postawy bohaterów, motywy ich działań i problemy utworów; porównuje teksty; dostrzega związki między literaturą a historią, kulturą i wartościami; zna podstawowe cechy epok i gatunków omawianych w klasie	analizuje różne źródła i przekazy medialne; rozpoznaje mechanizmy perswazji i manipulacji; świadomie ocenia wiarygodność informacji; przestrzega zasad ochrony danych, wizerunku i praw autorskich. Wnikliwie interpretuje lektury; dostrzega konteksty historyczne, kulturowe i biograficzne; porównuje motywy, bohaterów i problemy różnych utworów; sprawnie posługuje się terminologią literacką.	językową. Samodzielnie i krytycznie analizuje złożone przekazy medialne; porównuje źródła, rozpoznaje ukryte cele i strategie perswazyjne; tworzy świadome komunikaty informacyjne i perswazyjne oraz inicjuje działania na rzecz bezpieczeństwa cyfrowego. Tworzy pogłębione interpretacje i samodzielnie zestawia teksty z różnymi kontekstami; dostrzega wieloznaczność utworów; formułuje oryginalne sądy i argumentuje je; świadomie wykorzystuje wiedzę o literaturze i kulturze.
3. ŚWIADOMOŚĆ JĘZYKA	Rozpoznaje podstawowe części mowy i części zdania; z pomocą stosuje podstawowe zasady fleksji, składni, ortografii i interpunkcji; rozpoznaje podstawowe relacje składniowe i znaczenia wyrazów.	Poprawnie rozpoznaje i stosuje poznane części mowy oraz części zdania; analizuje budowę wypowiedzeń; stosuje zasady ortografii i interpunkcji; korzysta ze słowników; rozpoznaje synonimy, antonimy, frazeologizmy, wieloznaczność i znaczenia przenośne.	Sprawnie wykorzystuje wiedzę językową w tworzeniu i odbiorze wypowiedzi; poprawnie analizuje zdania pojedyncze i złożone; uzasadnia wybrane zasady ortograficzne i interpunkcyjne; samodzielnie wyszukuje i poprawia błędy.	. Świadomie różnicuje składnię i słownictwo zależnie od celu wypowiedzi; wyjaśnia funkcje środków językowych; sprawnie korzysta ze słowników i innych źródeł; dokonuje samodzielnej, wieloetapowej korekty tekstu.	Twórczo wykorzystuje wiedzę o języku; analizuje wpływ konstrukcji składniowych i doboru słownictwa na znaczenie; proponuje różne poprawne sposoby wyrażenia tej samej myśli; samodzielnie rozwiązuje problemy językowe i uzasadnia zastosowane reguły.

Obszar	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
4. TWORZENIE WYPOWIEDZI	Z pomocą tworzy krótkie wypowiedzi użytkowe i argumentacyjne; zachowuje podstawowy układ wypowiedzi; podejmuje próbę uzasadnienia własnego stanowiska; korzysta z podanego wzoru.	Samodzielnie tworzy wypowiedzi zgodne z tematem i formą, w tym rozprawkę, opowiadanie, charakterystykę, przemówienie, artykuł, recenzję i różne formy użytkowe; stosuje akapity, argumenty i przykłady; zachowuje spójność.	Tworzy logiczne, spójne i poprawne wypowiedzi; dobiera formę do celu i odbiorcy; formułuje trafne argumenty i kontrargumenty; świadomie wykorzystuje słownictwo; samodzielnie redaguje i poprawia tekst.	Tworzy przemyślane, rozbudowane i poprawne wypowiedzi; buduje wieloaspektową argumentację; stosuje funkcjonalne środki stylistyczne; świadomie kształtuje kompozycję, styl i język; dokonuje samodzielnej korekty.	Tworzy oryginalne, wieloaspektowe i funkcjonalne teksty; buduje pogłębione uzasadnienia, przewiduje odmienne stanowiska i trafnie na nie odpowiada; twórczo wykorzystuje środki językowe i kompozycyjne; samodzielnie redaguje i udoskonala własne wypowiedzi.